

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1975

BRNO 1977

nützte man Schottersand ohne Beimengung von Überschwemmungserden. Weitere Bestandteile der Befestigung waren verschiedene körnige Varietäten paläogener Sandsteine, seltener vorkommende Kalksteine, Quarzrollsteine und kristallische Gesteine. Eine interessante Feststellung ist die Reutilisation von Sandsteinen aus Bauten, deren Gemäuer mit Mörtel verbunden war. Auf der Grabungsfläche fand man Lehm und Mergel und Bruchstücke von Glimmerschiefer. Die Balken, die im basalen Wallteil abgedeckt wurden, stammen vermutlich aus einer älteren Besiedlungsphase, denn der angewehrte Sand im Wall äusserte keine Merkmale einer menschlichen Tätigkeit.

ZJIŠŤOVACÍ VÝZKUM SLOVANSKÉHO OSÍDLNÍ HOSTÝNA, OBEC CHVALČOV

/ okr. Kroměříž /

Zdeněk Měřínský, AÚ ČSAV Brno

Vrchol Hostýna je znám především osídlením z doby halštatské a laténské, kdy zde bylo vybudováno rozsáhlé keltské oppidum. Již z dřívějších náhodných nálezů byly z Hostýna známy i předměty náležející do hradištního období, a také při systematickém výzkumu AÚ ČSAV v Brně, který zde od roku 1970 pod vedením dr. K. Ludikovského, CSc probíhá,¹ byly zjištěny ojedinělé zlomky slovanské keramiky. Proto byl od 18. srpna do 29. září 1975 podniknut na Hostýně zjišťovací výzkum s cílem zjistit rozsah, intenzitu i přesnější časové určení slovanského osídlení Hostýna.

Výzkum se soustředil na okraj vrcholové plošiny v prostoru severně od kostela. Zde byly již v roce 1973 učiněny ojedinělé nálezy středohradištní keramiky. Ve vrstvách nad souvislými plochami kamenných rozpadů i mezi nimi se skutečně v sondách podařilo zachytit doklady slovanského osídlení - zlomky keramiky, která se svým provedením, materiálem a výzdobou hlásí již do období velkomoravského. Kromě středohradištních artefaktů byly získány i úlomky mladohradištní keramiky a fragmenty nádob s profilací a výzdobou typickou pro 13. století i artefakty novověké. Zjišťovací výzkum slovanského osídlení Hostýna splnil svůj účel a prokázal osídlení lokality ve střední a mladší době hradištní.

P o z n á m k a :

1 Srov. K. Ludikovský, Keltské oppidum Hostýn /obec Chvalčov/ /okr. Kroměříž/, PV 1970, Brno 1971, 40 - 44. Průběžné zprávy o výzkumu jsou i v dalších ročnících Přehledu výzkumů AÚ ČSAV v Brně.

Feststellungsgrabung der slawischen Besiedlung von Hostýn /Bez. Kroměříž/. Aufgrund von früheren Einzelfunden aus dem slawischen Zeitabschnitt wurde auf dem Gipfelplateau von Hostýn im Raume nördlich der Kirche eine Feststellungsgrabung unternommen. Die Keramikfunde in den Schichten oberhalb der zusammenhängenden Steinerzfällen sowie zwischen diesen bewiesen eine Besiedlung der Lokalität in der mittleren und jüngeren Burgwallzeit. Weitere gefundene Bruchstücke stammten aus dem Mittelalter und Neuzeit.

DALŠÍ NÁLEZY ZE SLOVANSKÉHO SÍDLIŠTĚ U POŠTORNÉ

/ okr. Břeclav /

Zdeněk Měřínský, AÚ ČSAV Brno

Odlesňovací práce na místě slovanského sídliště v trati "Štoglova jáma" u Poštorné byly na jaře roku 1975 dokončeny. Celé návrší bylo zarovnáno a byl zde znovu vysázen les.¹ Povrchový průzkum provedený dne 15. IV. 1975 přinesl další doklady slovanské keramiky, která se svým charakterem neliší od dřívějších nálezů /jednoduché vně vyhnuté okraje, výzdoba rytými vícenásobnými vlnicemi a rýhami, dna s otisky čepů hrnčičířského kruhu, výzdoba několikanásobnými svíslými čárkovitými vrypy atd/. Pouze jeden okrajový zlomek se svou výzdobou hlásí do 10. století a je snad dokladem sporadického osídlení vyvýšeniny v tomto období.

Početnou kolekci keramiky získal na lokalitě s. redaktor Horák z Břeclavě a s. P. Hubený z Poštorné.² Některé zlomky keramiky z kolekce P. Hubeného vykazují již pokročilejší prvky. Kromě střepového materiálu obsahoval tento soubor i zdobený kamenný přeslen, dva kamenné brousky, dva železné nože, bronzovou pukličku a několik sílexových čepelí, jež jsou snad eneolitického původu. Nové nálezy naznačují možnost trvání slovanské osady u Poštorné až do 9. stol. a snad i další osídlení lokality v eneolitu a mladší době hradištní.

P o z n á m k y :

- 1 Srov. zprávu za rok 1974. Měřínský Zd., Povrchový průzkum na slovanském sídlišti u Poštorné /okr. Břeclav/, PV 1974, v tisku.
- 2 Oba nálezci předali archeologický materiál doc. dr. B. Dostálovi, CSc, jemuž děkuji za postoupení nálezů ke zpracování. Celý soubor bude předán RM Mikulov.

Weitere Funde aus der slawischen Siedlung bei Poštorná /Bez. Břeclav/. Bei der Begehung der slawischen Siedlung in der Flur "Štoglova jáma" gewann man weitere Belege burgwallzeitlicher Keramik, steinerne Schleifsteine, Messer, einen verzierten Spinnwirtel und einen bronzenen Buckel. Ausser diesem wurde auch Spaltindustrie gewonnen, die einer sporadischen Besiedlung der Anhöhe im Aneolithikum angehört. Die Siedlung kann man vorläufig in das 8. bis 9. Jahrhundert datieren.

OBJEV STŘEDOHRADIŠTNÍHO POHŘEBIŠTĚ U VELKÝCH BÍLOVIC

/ okr. Břeclav /

Josef U n g e r, Regionální muzeum, Mikulov

Při úpravě terénu v trati "Pod hradištěm" byly narušeny kostrové hroby s keramikou. Nález ohlásil J. Grof manželům Leblochovým, kteří o nálezu neprodleně uvědomili mikulovské muzeum. Při prohlídce nálezíště bylo zjištěno, že na malém návršíčku při odstraňování ornice a části sprašového podloží bylo zničeno asi pět kostrových hrobů, z nichž pochází střepy z několika nádob, zlomek železa / zavírací nůž ? / a téměř celá láhev antického tvaru. Na místě byla nalezena silně porušená kostra v natažené poloze orientovaná Z - V /hrob 1/. Ve sprašovém terénu se rýsovala další hrobová jáma /160 x 50 cm/ orientovaná ve směru S - J /160°/, která byla označena jako hrob 2 a na místě odkryta. Hrob obsahoval kostru v natažené poloze s rukama podél těla. Kolem celé kostry byly objeveny silně ztrouchnivělé a místy sotva znatelné stopy dřeva. U pravého chodidla byla nalezena nádoba.

Entdeckung eines mittelburgwallzeitlichen Gräberfeldes bei Velké Bílovice /Bez. Břeclav/. In der Flur "Pod hradištěm" wurden einige Körpergräber gestört, aus welchen Keramikscherben, ein Eisenbruchstück und eine fast ganze Flasche antiker Form stammen. In einem der untersuchten Gräber /N-S Orientierung/ war ein Skelett mit den Armen längs des Körpers und mit einem Gefäß beim rechten Fuss.

NÁDOBK A Z DOBY HRADIŠTNÍ OD STRACHOTÍNA

/ okr. Břeclav /

Bohuslav Kl í m a, AÚ ČSAV Brno

/ Obr. 25/

Po nárazové jarní těžbě v široce otevřené šterkovně na břehu zaplavované údolní nivy v trati "Ponza" východně obce nalezla v květnu 1975 školačka B. Valová malou staroslovanskou nádobku /obr. 25/. Ležela volně na hromadě šterku, kterou zde vytvořil krátce předtím pracující bagr. Ani dodatečně nebylo možno zjistit nebo alespoň rekonstruovat její původní nálezové okolnosti. Je to typická nádobka hradištního období, zdobená nad výdutí třemi vícenásobnými a poměrně nízkými vlnicemi, na výdutí pak horizontálním pásem jemných rýh a těsně pod ním opět vícenásobnou, poněkud vyšší vlnicí. Ještě blíže ke dnu jsou naznačeny jen místy ještě další pokusy o výzdobu vlnicemi. Nádobka sama tvarem, výzdobou a písčitém hrubším materiálem působí starobylejším dojmem. Takové časové zařazení však stírá mělce vystupující značka na mírně dovnitř klenutém dnu. Má podobu konturovaného širokého kříže, vytvářejícího uvnitř plochy obraz svastiky, a patří tedy ke složitějším formám značek, které provázejí pokročilejší stupeň výroby hradištní keramiky. Isolovaný nález úplné nádobky prozrazuje nejpravděpodobněji bagrem rozrušený hrob, který by nemusel být v tomto prostředí ojedinělý. Ukazuje současně, že při zahájení již výstavbě Pálavských jezer bude nutno věnovat ještě větší a soustavnější pozornost všem místům, kde dojde k pohybu zemin.

Ein Gefäß aus der Burgwallzeit von Strachotín /Bez. Břeclav/. Bei der Schotterförderung in der Flur "Ponza" östlich der Gemeinde wurde ein kleines slawisches

P Ř E H L E D V Ý Z K U M Ů 1 9 7 5

Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhový
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : Doc. dr. B. Klíma, A. Životská
Na titulním listě : nádobka z velatického žárového hrobu ze Šlapanic
Tisk : Geografický ústav ČSAV v Brně
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejně